

**ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ
ΣΥΓΚΛΗΘΕΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΛΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ***

**Πλαίσιο Αρχών για μια δίκαιη και βιώσιμη
λύση του Κυπριακού με γνώμονα το Διεθνές
και Ευρωπαϊκό Δίκαιο**

Προοίμιο

1. Ο σκοπός της έκθεσης αυτής, που ετοιμάστηκε από ένα Διεθνές Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων είναι η αναζήτηση μια δίκαιης διευθέτησης του Κυπριακού, η οποία να προσφέρει ένα ειρηνικό και ευήμερο μέλλον για όλους τους

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ

Το Διεθνές Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων απαρτίζεται από τους Professor Auer Andreas, Switzerland, professor of Constitutional Law, University of Geneva, professor Bossuyt Mark, Belgium, professor of International Law, University of Antwerp, professor Burns Peter, Canada, Former Dean of the UBC Law Faculty, professor of Law, University of British Columbia, Vancouver, professor Dr. Alfred De Zayas, United States of America, Geneva School of Diplomacy Former Secretary, UN Human Rights Committee, professor Helmons Silvio-Marcus, Belgium, emeritus professor of Universite Catholique de Louvain, Public International Law and Human Rights, professor Dr. George Kassimatis, Greece, emeritus Professor of University of Athens, Constitutional Law, Honorary President of the International Association of Constitutional Law, professor Dr. Dr.h.c. Oberndorfer Dieter, Germany, professor Emeritus, Political Science, University of Freiburg, professor Malcolm N Shaw QC, United Kingdom, the Sir Robert Jennings Professor of International Law, University of Leicester.

Η Πανελλήνια Επιτροπή για Ευρωπαϊκή Λύση στην Κύπρο, απαρτίζεται από τους κ.κ. Γιώργο Κασσιμάτη, πρόεδρο της Επιτροπής και ομότιμο καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου,

κατοίκους του νησιού. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, πρέπει να εφαρμοστούν οι πρωταρχικές αρχές του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου που αφορούν στην επίλυση διεθνών διενέξεων, συμπεριλαμβανομένων των διενέξεων που αφορούν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αρχές αυτές βρίσκονται στην καρδιά του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Η μη συμμόρφωση προς αυτές τις αρχές, μπορεί όχι μόνον να θέσει σε κίνδυνο την επιτυχία οποιουδήποτε σχεδίου επίλυσης, ενσωματώνοντας σε αυτό στοιχεία αντικρουόμενα με το Διεθνές Δίκαιο και αποδυναμώνοντας την βιωσιμότητά του, αλλά και να αποτελέσει αποσταθεροποιητικό στοιχείο στο μέλλον. Μια πολιτική επίλυση αντίθετη με τις γενικά παραδεδεγμένες αρχές του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου μπορεί να αποτελέσει «προηγούμενο» σε άλλες περιπτώσεις διενέξεων με σοβαρές επιπτώσεις για την σταθερότητα της διεθνούς τάξης.

2. Οι θεμελιώδεις αρχές του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου προσφέρουν ένα μοναδικό οδηγό και μια μεθοδολογία για την έναρξη και επιτυχή κατάληξη μιας διαδικασίας, η οποία να οδηγεί σε μία διευθέτηση του Κυπριακού μέσα στα πλαίσια ενός νέου και γνήσια Κυπριακού Συντάγματος σύμφωνα με το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Αυτή η διαδικασία βρίσκεται στον πυρήνα μιας ευρωπαϊκής λύσης για την Κύπρο η οποία να είναι συμβατή με το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

3. Η επίλυση του Κυπριακού Προβλήματος πρέπει να εξευρεθεί υιοθετώντας και εφαρμόζοντας τις βασικές αρχές πάνω στις οποίες βασίζεται το Διεθνές Δίκαιο και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτές είναι, συνοπτικά, η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών, η κυριαρχία, ανεξαρτησία και ισότητα των κρατών, η απαγόρευση της επίθεσης και η μη αναγνώριση των συνεπειών της και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της αρχής του κράτους δικαίου. Τόσο η σημερινή τάξη των πραγμάτων στην Κύπρο, όσο και οι όροι που εμπεριέχονται στο τελευταίο Σχέδιο Ανάν δεν είναι συμβατοί με αυτές τις θεμελιώδεις αρχές. Είναι επίσης αναγκαίο να επιτευχθεί μία λύση η οποία να σέβεται πλήρως την ανάγκη για συμφιλίωση και συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων και όλων των ενδιαφερομένων πλευρών.

4. Η Ευρωπαϊκή Ένωση καλείται να αδράξει αυτή την ιστορική ευκαιρία και να αναλάβει την ειδική ευθύνη της να βοηθήσει ενεργά την δρομολόγηση

Παναγιώτη Ήφαιστο, καθηγητή Διεθνών Σχέσεων, Στέλιο Περράκη, καθηγητή Διεθνούς Δικαίου, Χριστόδουλο Γιαλλουρίδη, αναπληρωτή καθηγητή Διεθνούς Πολιτικής, Περικλή Νεάρχου, γραμματέα Ομάδας.

μιας διαδικασίας εκπόνησης Συντάγματος, η οποία θα επιτρέψει εν τέλει στην Κυπριακή Δημοκρατία, ως κράτος-μέλος, να επανακτήσει πλήρη κυριαρχία και ανεξαρτησία και να εγκαθιδρύσει ειρηνικά μια συνταγματική τάξη σύμφωνα με τις παραπάνω αρχές και βασισμένη στον πλήρη σεβασμό της διαφορετικότητας.

Βασικά Δεδομένα

5. Η Δημοκρατία της Κύπρου απέκτησε την ανεξαρτησία της το 1960 δυνάμει μιας σειράς διεθνών συμφωνιών. Εντούτοις, σε αντίθεση με άλλες αποικιακές χώρες που απέκτησαν την ανεξαρτησία τους, η Κύπρος υπόκειτο σε συνθήκη με προβλέψεις εγγυήσεων υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου, της Τουρκίας και της Ελλάδας. Το 1974 η Τουρκία, επικαλούμενη το πραξικόπημα της ελληνικής χούντας εναντίον της νόμιμης κυπριακής κυβέρνησης του Αρχιεπίσκοπου Μακαρίου, εισέβαλε στην Κύπρο και προχώρησε σε κατάληψη του βόρειου τμήματός της. Αυτή η αρχική ενέργεια εξελίχθηκε σε μια παρατεταμένη και συνεχιζόμενη ακόμη κατοχή, που διαρκεί ήδη πάνω από 30 χρόνια και η οποία έχει προκαλέσει μια σειρά παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως επιβεβαιώνουν τα όργανα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.¹ Από το 1974 η Κύπρος είναι *de facto* διαιρεμένη στη διεθνώς αναγνωρισμένη Κυπριακή Δημοκρατία και την «Τουρκική Δημοκρατία της Βορείου Κύπρου», μια οντότητα² η οποία κηρύχθηκε ανίσχυρη από τις αποφάσεις 541(1983) και 550 (1984) του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. και η οποία αναγνωρίζεται και συντηρείται μόνο από την Τουρκία. Ενώ περίπου ο μισός τουρκοκυπριακός πληθυσμός μετανάστευσε μετά τα γεγονότα του 1974, με προορισμό κυρίως το Ηνωμένο Βασίλειο, πάνω από 120.000 Τούρκοι έποικοι ζούνε σήμερα στη Βόρεια Κύπρο, μετατρέποντας τους Τουρκοκύπριους σε μειονότητα μέσα στη δική τους κοινότητα. Ο πληθυσμός της Κύπρου σήμερα (χωρίς τους έποικους) είναι 802.500 εκ των οποίων το 80% είναι Έλληνοκύπριοι, το 11% Τουρκοκύπριοι (έναντι 18% το 1974) και 9% Αρμένιοι, Μαρωνίτες, Λατίνοι και ξένοι διαμένοντες στην Κύπρο.

1. Βλ. την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που αναφερόταν σε τουρκικές παραβιάσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στις πρώτες δύο προσφυγές της Κύπρου κατά της Τουρκίας, 10 Ιουλίου 1976 και στην τρίτη προσφυγή, 4 Οκτωβρίου 1983 (δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή Υπουργών το 1992) και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην απόφασή του σχετικά με την τέταρτη προσφυγή Κύπρου κατά Τουρκίας, 10 Μαΐου 2001. Βλ. Επίσης παρακάτω, παρ.15.

2. Οντότητα η οποία αναφέρεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως «υφιστάμενη τοπική διοίκηση» της Τουρκίας, *Λοϊζίδου κατά Τουρκίας*, απόφαση 23 Φεβρουαρίου 1995, παρ.62.

6. Το Σχέδιο Ανάν, όπως παρουσιάστηκε στην τελευταία του εκδοχή από τον γενικό γραμματέα του Ο.Η.Ε. στις 31 Μαρτίου 2004, προέβλεπε ένα ομοσπονδιακό κράτος, την «Ενωμένη Δημοκρατία της Κύπρου», αντικαθιστώντας και καταργώντας την υπάρχουσα Κυπριακή Δημοκρατία και ενσωματώνοντας τα κατεχόμενα εδάφη του Βορρά. Στις 24 Απριλίου 2004, διεξήχθησαν δυο ξεχωριστά δημοψηφίσματα. Ενώ 65% των Τουρκοκυπρίων και εποίκων ψηφοφόρων στον κατεχόμενο Βορρά απεδέχθησαν το Σχέδιο Ανάν, 76% των Ελληνοκύπριων κατοίκων της Κυπριακής Δημοκρατίας το απέρριψαν. Την 1η Μαΐου 2004 η Κυπριακή Δημοκρατία, στο σύνολό της, έγινε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με ένα Πρόσθετο Πρωτόκολλο στην Συνθήκη Προσχώρησης ανεστάλη προσωρινά η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου στην κατεχόμενη περιοχή. Η έναρξη των διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Τουρκίας αναμένεται σύντομα.

Οι Θεμελιώδεις Αρχές

1. Η Ειρηνική Επίλυση των Διαφορών

α) Η Έννοια της Αρχής

7. Το Άρθρο 2(3) του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών προβλέπει ότι «Όλα τα μέλη θα διευθετούν τις διεθνείς διενέξεις τους με ειρηνικά μέσα και με τέτοιο τρόπο ώστε να μην διακινδυνεύονται η διεθνής ειρήνη, ασφάλεια και δικαιοσύνη». Κατά συνέπεια, ένας διακανονισμός που θέτει, ή μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη διεθνή ειρήνη και σταθερότητα και δεν συμβαδίζει με τα αποδεκτά πρότυπα δικαιοσύνης, δεν μπορεί να είναι συμβατός με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Χάρτη³ για όλα τα κράτη.

β) Οι ανεπάρκειες του Σχεδίου Ανάν

8. Οι όροι του Σχεδίου Ανάν στην πραγματικότητα θα ενέκλειαν την αστάθεια στον πυρήνα της επίλυσης του Κυπριακού και θα οδηγούσαν αναπόφευκτα σε αυξημένες τριβές και αποσταθεροποίηση. Αυτό υπογραμμίζεται από τις προβλέψεις σχετικά με τη θέση ξένων υπηκόων (μη Κυπρίων), οι οποίοι θα ασκούσαν αποφασιστικό έλεγχο σε βασικούς τομείς κυβερνητι-

3. Βλ. επίσης, την Διακήρυξη των Αρχών του Διεθνούς Δικαίου Σχετικά με τις Φιλικές Σχέσεις, του 1970, απόφαση 2625 (XXV), και την Διακήρυξη της Μανίλας περί Ειρηνικής Διευθέτησης των Διεθνών Διαφορών, απόφαση 37/590.

κής δραστηριότητας στην Κύπρο. Παραδείγματα όπου μη-Κύπριοι θα είχαν (σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ ίσου αριθμού Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων) αποτελεσματικό έλεγχο, φαίνεται να αποτελούν η Επιτροπή Συμφιλίωσης, το Ανώτατο Δικαστήριο με νομοθετική και εκτελεστική εξουσία, η Κεντρική Τράπεζα, το Συμβούλιο Επαναπατριsmού, το Δικαστήριο Περιουσιών και τα όργανα του Συμβουλίου Περιουσιών. Λαμβάνοντας υπόψη τις εμπειρίες της περιόδου 1960-63, η ανάγκη για σταθερότητα στη διάταξη των κυβερνητικών δραστηριοτήτων είναι κρίσιμη. Επιπλέον, οι παραπάνω αλλοδαποί υπήκοοι δεν θα ήταν δημοκρατικά υπόλογοι προς το λαό της Κύπρου.

9. Οποιαδήποτε διευθέτηση μιας διεθνούς διαφοράς πρέπει να είναι συμβατή με τη δικαιοσύνη. Αυτό επισημαίνεται παρακάτω (παράγραφος 15) σε συσχέτιση με τη θεμελιώδη αρχή του σεβασμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

2. Η Κυριαρχία, Ανεξαρτησία και Ισότητα των Κρατών

α) Η Έννοια της Αρχής

10. Το Διεθνές Δίκαιο, καθώς και το Δίκαιο της Ε.Ε., βασίζεται στην αναγνώριση ανεξάρτητων και κυρίαρχων κρατών. Στις σχετικές αρχές συμπεριλαμβάνονται η υποχρέωση μη-επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις των κρατών και ο σεβασμός της εδαφικής ακεραιότητας όλων των κρατών⁴. Επιπλέον, το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης προβλέπει ότι ενόσω ο λαός ενός κράτους έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση του κράτους αυτού, η ελεύθερη επιλογή του λαού του κράτους, σύμφωνα με τις βασικές διεθνείς και ευρωπαϊκές αξίες, πρέπει να γίνεται σεβαστή σε διεθνές επίπεδο.

β) Οι ανεπάρκειες του Σχεδίου Ανάν

11. Το Σχέδιο Ανάν βασίζεται πάνω στην κατάργηση της νόμιμης και αναγνωρισμένης Κυπριακής Δημοκρατίας. Επιπλέον, το δικαίωμα της επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις της Κύπρου, το οποίο διατηρούν η Ελλάδα, η Τουρκία και η Μεγάλη Βρετανία, ως εγγυήτριες δυνάμεις, σύμφωνα με την Ιδρυτική Συνθήκη της 16 Αυγούστου 1960 και το οποίο με το Σχέδιο Ανάν επεκτείνεται έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει την εδαφική ακεραιότητα, την ασφάλεια και την συνταγματική τάξη τόσο της ομοσπονδιακής « Ένωμένης Δημοκρατίας της Κύπρου» όσο και των ομόσπονδων κρατιδίων, αποτελεί σημαντικό περιορισμό

---

4. Βλ. Το άρθρο 2 του Χάρτη Ο.Η.Ε. και την Διακήρυξη των Αρχών του Διεθνούς Δικαίου Σχετικά με τις Φιλικές Σχέσεις του 1970.

της κυριαρχίας και ανεξαρτησίας της Κύπρου και προσβολή της διεθνούς και ευρωπαϊκής έννομης τάξης. Αυτό γίνεται ακόμα πιο αισθητό με την προτεινόμενη δημιουργία μιας Εποπτικής Επιτροπής, αποτελούμενης από αντιπροσώπους των εγγυητριών δυνάμεων, των ομόσπονδων κρατών και του Ο.Η.Ε., για να επιβλέπει την εφαρμογή της διευθέτησης του Σχεδίου Ανάν και με την δυνατότητα να κάνει συστάσεις. Επιπλέον, το Σχέδιο Ανάν προέβλεπε την μόνιμη αποστρατιχοποίηση και τον αφοπλισμό του νέου κυπριακού κράτους, δημιουργώντας ερωτήματα σχετικά με το δικαίωμα της αυτοάμυνας.

12. Επιπλέον, παρατηρεί κανείς στο σχέδιο Ανάν το δικαίωμα του Ηνωμένου Βασιλείου σε ολοκληρωτική και ανεμπόδιστη πρόσβαση για οποιονδήποτε λόγο στα ύδατα που περιλαμβάνονται μεταξύ των περιοχών των κυρίαρχων βάσεων, καθώς και το γεγονός ότι οι διαδικασίες διεθνούς δικαστικής επίλυσης ή επίλυσης μέσω τρίτου διαμεσολαβητή απαγορεύονται ρητά όταν οι διενέξεις αφορούν τις περιοχές των βάσεων. Τέτοιες διαφωνίες θα επιλύοντο από διαμεσολαβητή που θα διόριζαν οι Αρχές των βάσεων.

3. Η Απαγόρευση των Πράξεων και Συνεπειών της Επίθεσης

α) Η Έννοια της Αρχής

13. Η απαγόρευση της επίθεσης βρίσκεται στον πυρήνα της διεθνούς έννομης τάξης. Είναι ενσωματωμένη στο ευρύτερο Διεθνές Δίκαιο,⁵ στο Διεθνές Ποινικό Δίκαιο,⁶ και σε αναφορά με συγκεκριμένες καταστάσεις. Η απαγόρευση των συνεπειών της επίθεσης σημαίνει το απαράδεκτο των πλεονεκτημάτων που έχουν αποκτηθεί με τη χρήση παράνομης βίας και βρίσκεται ενσωματωμένη, για παράδειγμα, στον κανόνα αναγκαστικού δικαίου περί της μη απόκτησης περιουσιακού τίτλου που είναι αποτέλεσμα βίας. Σε σχέση με την Κύπρο, το Συμβούλιο Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. υιοθέτησε τις αποφάσεις 541(1983) και 550 (1984), κηρύσσοντας την υποτιθέμενη «Τουρκική Δημοκρατία της Βορείου Κύπρου» (ΤΔΒΚ) παράνομη και καλώντας όλα τα κράτη να μην την αναγνωρίσουν.⁷ Επιπλέον, η εγκατάσταση Τούρκων

5. Βλ. το Άρθρο 2(4) του Χάρτη Ο.Η.Ε., Κεφάλαιο VII του Χάρτη Ο.Η.Ε. και την απόφαση 3314(XXIX) περί Ορισμού της Επίθεσης.

6. Βλ. τις Αρχές της Νυρεμβέργης και τα καταστατικά των Δικαστηρίων για τα Εγκλήματα Πολέμου για την πρώην Γιουγκοσλαβία και τη Ρουάντα και το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.

7. Βλ. επίσης, την απόφαση 83(13) της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης και την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση *Κύπρος κατά Τουρκίας*, 10 Μαΐου 2001.

εποίκων, σε μια προσπάθεια αλλοίωσης της δημογραφίας της νήσου Κύπρου, αντιτίθεται στις αρχές του Διεθνούς Δικαίου, ειδικά σε όσες είναι σχετικές με την αυτοδιάθεση και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Συγκεκριμένα, το άρθρο 49 της IV Σύμβασης της Γενεύης περί Προστασίας των Πολιτών του 1949 (η οποία επικυρώθηκε από την Κύπρο και την Τουρκία) απαγορεύει σε κατοχική δύναμη τη μεταφορά μέρους του πληθυσμού της στα κατεχόμενα εδάφη. Πρέπει, βέβαια, να σημειωθεί ότι κατόπιν της κατοχύρωσης της θέσης των εποίκων ως παράνομης, θα παραμένει το θέμα του τι θα απογίνει με τους εποίκους και τις οικογένειές τους προς διευθέτηση από τα ενδιαφερόμενα μέρη, μέσα στο πλαίσιο μιας συνολικά δίκαιης και λογικής επίλυσης και με τρόπο συναφή προς το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

β) Οι ανεπάρκειες του Σχεδίου Ανάν

14. Το Σχέδιο Ανάν προέβλεπε τη νομιμοποίηση των πράξεων της «ΤΔΒΚ» και κατά προέκταση της ίδιας της «ΤΔΒΚ». Το Σχέδιο διακήρυττε ότι όλες οι πράξεις οποιασδήποτε Αρχής στην νήσο Κύπρο (με την εξαίρεση των περιοχών των αγγλικών βάσεων) θα αναγνωρίζονταν ως έγκυρες, εκτός αν η υπό εξέταση συγκεκριμένη πράξη ήταν ασύμβατη με το Διεθνές Δίκαιο, ανεξάρτητα από το ζήτημα της νομιμότητας της σχετικής Αρχής. Εξίσου σοβαρό είναι το ότι οι προβλέψεις του Σχεδίου σχετικά με τους Τούρκους εποίκους δεν φαίνεται να ήταν συμβατές με το Διεθνές Δίκαιο.⁸ Κατ' αρχήν, το Σχέδιο επέτρεπε στους εποίκους να ψηφίσουν στο τουρκοκυπριακό δημοψήφισμα, παρ' όλο που οι έποικοι συνιστούν πλέον την πλειοψηφία των κατοίκων του Βορρά και παρ' όλο που με αυτό αναγνωριζόταν με συνταγματική ισχύ μια παράνομη συνέπεια μιας παράνομης επίθεσης. Ο Ο.Η.Ε. δεν έχει δεχθεί εποίκους να ψηφίζουν σε εσωτερικές εκλογές αυτοδιάθεσης σε άλλες περιπτώσεις, όπως στη Δυτική Όχθη και τη Γάζα, στη Δυτική Σαχάρα και στο Ανατολικό Τιμόρ. Κατά δεύτερον, η κατάσταση των εποίκων νομιμοποιείται, επιπλέον, από το γεγονός ότι επιτρέπεται σε ένα μεγάλο αριθμό από αυτούς να παραμείνουν στο Βορρά. Είναι προφανές, ότι σε οποιαδήποτε επίλυση οποιασδήποτε διαφοράς, οι έποικοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με τρόπο συνεπή προς το Διεθνές Δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εκ των πραγμάτων το θέμα των εποίκων είναι διαφορετικό από αυτό του σημαντικού αριθμού τουρκικών στρατευμάτων στην κατεχόμενη Βόρεια Κύπρο. Η παρουσία τέτοιων στρατευμάτων υπό την παρούσα κατάσταση απο-

8. Βλ. Γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τις Νόμιμες Συνέπειες της Οικοδόμησης Τείχους στα Κατεχόμενα Εδάφη της Παλαιστίνης, 9 Ιουλίου 2004, παρ. 119 και ακόλουθες.

τελεί ξεκάθαρη προσβολή προς τις αρχές της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και σύμβολο επιθετικότητας. Θα πρέπει να αποσυρθούν.

4. Ο Σεβασμός των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

α) Η Έννοια της Αρχής

15. Η αρχή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων απαιτεί η κυβέρνηση να προωθεί και να σέβεται πλήρως τα βασικά ατομικά δικαιώματα και τις ατομικές ελευθερίες που απορρέουν από τις διεθνείς συμβάσεις, την ευρωπαϊκή έννομη τάξη και από τα εθνικά Συντάγματα. Τα ανθρώπινα δικαιώματα παίζουν έναν κρίσιμο ρόλο στο Διεθνές Δίκαιο και στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα δεσμεύει την Κύπρο και την Τουρκία. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει υποστηρίξει σε αρκετές περιπτώσεις ότι από το 1974 η Τουρκία είναι άμεσα υπεύθυνη για συνεχείς παραβιάσεις βασικών θεμελιωδών δικαιωμάτων με την κατοχή του βορείου τμήματος της Κύπρου, την παρεμπόδιση εκτοπισμένων Ελληνοκύπριων πολιτών να επιστρέψουν στα σπίτια και στην ιδιοκτησία τους ή να έχουν πρόσβαση σε αυτά και να τα απολαμβάνουν, με την έλλειψη έρευνας για τη τύχη των χιλιάδων αγνοουμένων και με την αποτυχία της να προστατέψει την ανεξιθρησκία και την ελευθερία έκφρασης. Αυτές οι αποφάσεις, των οποίων το εύρος και η βαρύτητα είναι προφανή, δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμη.⁹ Επιπλέον, τα δικαιώματα που βρίσκονται ενσωματωμένα στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα και στο κράτος δικαίου.¹⁰ Η ευρωπαϊκή έννομη τάξη, κατά συνέπεια, τόσο μέσα από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, όσο και μέσα από το κοινοτικό κεκτημένο, μας εφοδιάζει με το πιο αυστηρό και πιο αποτελεσματικό σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των μειονοτήτων διεθνώς. Επιπλέον, τόσο η Κύπρος όσο και η Τουρκία μετέχουν στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Πολίτη, της οποίας το άρθρο 1 κατοχυρώνει το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης, και στη Διεθνή Σύμβαση για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων.

9. Πιο σημαντική, η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, *Κύπρος εναντίον Τουρκίας*, 10 Μαΐου 2001.

10. Βλ. την υπόθεση *Rutili*, 1975, ΕΔΑΔ 1219 και άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 1999 (βλ. και Παράρτημα αυτού του κειμένου).

β) Οι ανεπάρκειες του Σχεδίου Ανάν

16. Με το Σχέδιο Ανάν, σοβαροί περιορισμοί πολιτικών και αστικών δικαιωμάτων και της ελευθερίας εγκατάστασης, παραβιάσεις της απαγόρευσης φυλετικών διακρίσεων και έντονες παραβιάσεις δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και σεβασμού της κατοικίας, θα διατηρούνταν, ακόμα και θα διαιωνίζονταν, για όλους τους Κύπριους πολίτες και για πολλές δεκαετίες. Σε κάποιες δε περιπτώσεις, ακόμα και μόνιμα (π.χ. σε ό,τι αφορά το δικαίωμα επιλογής τόπου διαμονής και το δικαίωμα επιστροφής στην κατοικία). Το θέμα των εποίκων έχει αναφερθεί παραπάνω (παράγραφος 14). Το Σχέδιο Ανάν θα εμπόδιζε το δικαίωμα όλων των εκτοπισμένων Ελληνοκυπρίων να επιστρέψουν στα σπίτια τους και θα μείωνε σημαντικά το δικαίωμα των Ελληνοκυπρίων οι οποίοι έχουν περιουσία στο Βορρά να ανακτήσουν την περιουσία τους.¹¹ Επιπλέον, το Σχέδιο Ανάν επιχειρούσε να αρνηθεί και να καταργήσει το δικαίωμα προσφυγής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από τους κατόχους περιουσίας οι οποίοι είχαν στερηθεί των δικαιωμάτων τους (όπως καθόρισε το Δικαστήριο), ανακηρύσσοντας την «Ενωμένη Δημοκρατία της Κύπρου» ως υπεύθυνο αρμόδιο κράτος, απαλλάσσοντας έτσι την Τουρκία και ορίζοντας ότι οι ήδη υπάρχουσες προσφυγές θα πρέπει να παραγραφούν, με το επιχείρημα ότι με το Σχέδιο Ανάν προβλέπονταν επαρκείς αποζημιώσεις. Παράλληλα, το Άρθρο 6 του Παραρτήματος ΙΧ της Ιδρυτικής Συμφωνίας που περιέχεται στο Σχέδιο Ανάν προέβλεπε να ζητηθεί η επικύρωση του σχεδίου από την Ε.Ε., όπως αυτό θα γινόταν αποδεκτό από τα ενδιαφερόμενα μέρη, και η υιοθέτησή του ως πρωτογενούς δικαίου. Κάτι τέτοιο αποσκοπούσε στο να αποκλείσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο να κρίνει τη συμβατότητα του Σχεδίου με τις θεμελιώδεις αρχές της Ε.Ε.

5. Δημοκρατία

α) Η Σημασία της Αρχής

17. Η δημοκρατία αφορά στην εγκαθίδρυση και συνεχή ύπαρξη μιας γνήσια αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης υπόλογης στο λαό. Απαιτεί την αποδοχή από

---

11. Αυτή η κατάσταση θα ερχόταν, επίσης, σε σύγκρουση με αρκετές αποφάσεις του Ο.Η.Ε. Σχετικά με το δικαίωμα επιστροφής, βλ. ειδικότερα την μελέτη της Υπό-Επιτροπής του Ο.Η.Ε. για την Προώθηση και Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ειδικού Εισηγητή Awn Shawkat Al Kassawneh περί της «Διάστασης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις Μετακινήσεις Πληθυσμών», E/CN.4/Sub.2/1997/23.

τους πολίτες των βασικών κανόνων που διέπουν τη δημιουργία και οργάνωση ενός κράτους και τις σχέσεις του με τους πολίτες. Απαιτεί, επιπλέον, τον πλήρη σεβασμό της βούλησης του λαού, όπως αυτή εκφράζεται από τους ψηφοφόρους και/ή από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους. Η δημοκρατία βασίζεται στον κανόνα της πλειοψηφίας, με πλήρη αναγνώριση και εφαρμογή των δικαιωμάτων του ατόμου, των μειονοτήτων και των ομάδων, όπως απαιτείται. Η αρχή της δημοκρατίας αποτελεί ένα συνεχώς αυξανόμενης σημασίας μέρος του Διεθνούς Δικαίου και βρίσκεται στην καρδιά του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Το Άρθρο 3 του Καταστατικού Χάρτη αναφέρεται σε πλουραλιστική δημοκρατία, σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου ως αρχές του συστήματος του Συμβουλίου της Ευρώπης,¹² ενώ το άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση διακηρύσσει τις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα και του κράτους δικαίου ως θεμελιώδεις αρχές της Ένωσης.¹³

6) Οι ανεπάρκειες του Σχεδίου Ανάν

18. Η διαδικασία του Σχεδίου Ανάν, σύμφωνα με την οποία συμφωνίες, συντάγματα και νόμοι επιζητείται να επιβληθούν σε ένα ανεξάρτητο κράτος χωρίς να είναι το αποτέλεσμα μιας δημοκρατικής νομοθετικής διαδικασίας ή διαλόγου, δεν μπορεί να είναι σύμφωνη με την αρχή της δημοκρατίας. Όπως σύμφωνη με την αρχή αυτή δεν μπορεί να είναι ούτε η αριθμητική εξίσωση μεταξύ δυο δημογραφικά άνισων κοινοτήτων.¹⁴ Ένα συνταγματικό και θεσμικό πλαίσιο το οποίο απαιτεί την αμοιβαία συναίνεση των αντιπροσώπων και των δύο εθνοτικών κοινοτήτων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και σε κάθε μία από τις τρεις παραδοσιακές εξουσίες (νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική) εξασφαλίζει μόνιμο δικαίωμα αρνησικυρίας (βέτο) τόσο στην πλειοψηφία όσο και στην μειοψηφία. Η μετάθεση της τελικής απόφασης σε ξένους πολίτες, σε περίπτωση αδιεξόδου, μέσα σε όργανα βαρυσήμαντα όπως το Ανώτατο Δικαστήριο και άλλα¹⁵ βρίσκεται σε πλήρη αντίφαση με την αρχή της δημοκρατίας.

19. Στις 24 Απριλίου 2004 το 76% των ψηφοφόρων της Κυπριακής Δημοκρατίας στην περιοχή που ελέγχεται από την Κυβέρνηση απέρριψαν το

12. Βλ. επίσης, τον Χάρτη των Παρισίων, 1990.

13. Το οποίο αναπαράγεται στο Παράρτημα αυτού του κειμένου. Βλ. επίσης, την Διακήρυξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την Αναγνώριση Νέων Κρατών, 1991.

14. Βλ. παραπάνω, παρ. 5.

15. Βλ. παραπάνω, παρ. 8.

Σχέδιο Ανάν. Αυτή η απόφαση πρέπει να γίνει αποδεκτή από όλους ως μια έγκυρη άσκηση της δημοκρατίας και του δικαιώματος αυτοδιάθεσης.

6. Το Κράτος Δικαίου

α) Η Έννοια Της Αρχής

20. Το κράτος δικαίου στο Διεθνές Δίκαιο προβλέπει, ότι όλες οι επίσημες δραστηριότητες πρέπει να επιχειρούνται με τρόπο συμβατό με τις αρχές του δικαίου. Επίσης, σημαίνει ότι νόμιμες διαδικασίες πρέπει να καθιερώνονται και να γίνονται σεβαστές, προκειμένου οι αρχές του δικαίου να λειτουργούν αποτελεσματικά, έτσι ώστε, για παράδειγμα, η αρχή της δίκαιης δίκης να είναι ουσιαστική. Όπως έχει σημειωθεί παραπάνω (παράγραφος 15), τόσο το Συμβούλιο της Ευρώπης, όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζονται μεταξύ άλλων πάνω στην αρχή του κράτους δικαίου.

21. Δεν μπορεί να υπάρξει διεθνής νομιμότητα σε έδαφος παράνομα κατεχόμενο από ξένη δύναμη. Πράγματι, το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμποδίζεται από την άσκηση της κυριαρχίας πάνω σε μέρος του διεθνώς αναγνωρισμένου εδάφους του θέτει σε αμφισβήτηση την ίδια την ευρωπαϊκή νομιμότητα.

β) Οι ανεπάρκειες του Σχεδίου Ανάν

22. Το Σχέδιο Ανάν πρότεινε την αντικατάσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας με ένα νέο κράτος το οποίο δύσκολα θα μπορούσε να προσφέρει μια σταθερή κυβέρνηση, καθώς θα ενείχε το στοιχείο της αστάθειας, όπως έχει σημειωθεί παραπάνω. Επιπλέον, οι περιορισμοί των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δυνατότητας ελεύθερης επιδίωξής τους σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και υπό το καθεστώς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των γενικών αρχών του Διεθνούς Δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων που απορρέουν από τις διεθνείς συνθήκες που δεσμεύουν την Κύπρο (π.χ. Διεθνείς Συμβάσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα), θα προσέβαλλαν σοβαρώς τις έννοιες της ορθής απονομής δικαιοσύνης και του κράτους δικαίου.

Ο δρόμος προς τα εμπρός : Μια Συντακτική Συνέλευση για την Κύπρο

23. Με βάση το Σύνταγμα του 1960, η Κυπριακή Δημοκρατία είναι το μόνο διεθνώς αναγνωρισμένο και νόμιμο πολιτειακό σύστημα διακυβέρνησης της νήσου Κύπρου. Η ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση την έχει θέσει υπό την προστασία της, έτσι ώστε οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού να πρέπει να αρχίζει με βάση τους υπάρχοντες θεσμούς και την έννομη τάξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως αυτή είναι αποδεκτή από το λαό της και διεθνώς νομιμοποιημένη. Από εκεί και πέρα πρέπει να βρεθούν πρόσφοροι τρόποι και μέσα για να προσαρμόσουν τους ήδη υπάρχοντες θεσμούς και το δίκαιο, λαμβάνοντας υπόψη τη βούληση του λαού ως συνόλου, περιλαμβάνοντας όλες τις κοινότητες, έτσι ώστε να ανακτηθεί η δημοκρατική βάση και η πλήρης κυριαρχία στο διεθνώς αναγνωρισμένο έδαφος της Δημοκρατίας.

24. Μια δημοκρατική διαδικασία αυτόνομης σύνταξης Συντάγματος, η οποία να συμπεριλαμβάνει διάφορα βήματα, θα επέτρεπε στο λαό της Κύπρου να ξεπεράσει το παρόν αδιέξοδο και να ανακαλύψει μέσα και μέτρα τα οποία τελικά θα οδηγήσουν σε επανασύνδεση και συμφιλίωση, σύμφωνη με τις προαναφερθείσες θεμελιώδεις αρχές. Η Συντακτική Συνέλευση ως όργανο δημοκρατικής συντακτικής εξουσίας έχει ήδη χρησιμοποιηθεί με επιτυχία, κυρίως στην διαδικασία αποαποικιοποίησης. Η σύνταξη Συντάγματος πρέπει να εντάσσεται σε δημοκρατικές πολιτικές διαδικασίες και όχι χωρίς αυτές.

25. Μια Συντακτική Συνέλευση για την Κύπρο, είτε δημοκρατικά εκλεγμένη, είτε ορισμένη έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει ορθά την βούληση των ψηφοφόρων και την προοπτική διαφορετικών κοινοτήτων όλου του νησιού, πρέπει να έχει την αποκλειστική ευθύνη για την σύνταξη και υιοθέτηση ενός νέου Συντάγματος για την Κύπρο, το οποίο να βασίζεται στο ήδη υπάρχον Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας του 1960 και το οποίο τελικά να τροποποιεί ή να υποκαθιστά.

26. Τα μέλη της Συντακτικής Συνέλευσης πρέπει να έχουν απόλυτη ελευθερία και ευθύνη ως προς την επιλογή του πολιτεύματος, είτε αυτό είναι προεδρικό, κοινοβουλευτικό, ή ένας συνδυασμός των δύο· ως προς την εξεύρεση εδαφικών διευθετήσεων μέσω ενός κατάλληλου σχεδίου αποκέντρωσης – σε περιοχές, περιφέρειες, κοινότητες ή παρεμφερή – και ως προς την διαμόρφωση διαδικασιών ικανών να προστατεύσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματα των μειονοτήτων και των ανθρώπων, προς όφελος του λαού όλων

των κοινοτήτων της Κύπρου. Γνωματεύσεις και βοήθεια για την Συνέλευση ή τα μέλη της μπορούν να αναζητηθούν από εμπειρογνώμονες από το εσωτερικό της Κύπρου και το εξωτερικό. Τα μόνα νομικά όρια της κυρίαρχης συντακτικής εξουσίας της Συνέλευσης είναι η αυστηρή συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές αρχές και το κοινοτικό κεκτημένο, και με τα διεθνή πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου και την προστασία των μειονοτήτων που πηγάζουν από το Διεθνές Δίκαιο και από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και άλλα Ευρωπαϊκά θεσμικά μέσα.¹⁶

27. Το νέο Σύνταγμα, όπως θα διαμορφωθεί από τη Συνέλευση, θα πρέπει να υποβληθεί σε ξεχωριστά παράλληλα δημοψηφίσματα, τα οποία θα διεξαχθούν στις δύο μεριές του νησιού, σύμφωνα με την εμπειρία της 24 Απριλίου 2004.¹⁷ Μόνον ο λαός της Κύπρου μπορεί να επιφέρει την νομιμότητα που είναι αναγκαία για μια νέα αρχή. Οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού πρέπει να είναι νόμιμη και νομιμοποιημένη και πρέπει να βασίζεται πάνω στη μόνη ισχύουσα συνταγματική βάση που αναγνωρίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από την διεθνή κοινότητα, και αυτό είναι το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας του 1960. Οι διαδικασίες που θα ρυθμίζουν την εκλογή ή τον ορισμό της Συντακτικής Συνέλευσης, τη σύνθεσή της και τη λειτουργία της, καθώς και την διεξαγωγή των δημοψηφισμάτων για το Σύνταγμα, θα πρέπει να προβλέπονται από τροπολογίες στο Σύνταγμα του 1960. Προτείνεται, επιπλέον, η διαδικασία της Συντακτικής Συνέλευσης να διεξαχθεί υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συστάσεις

28. Το Διεθνές Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων αναζητεί μια δίκαιη και έντιμη λύση για την Κύπρο, η οποία να επιτρέπει στις κοινότητες να επιτύχουν συμφιλίωση και ένα ειρηνικό και ευήμερο μέλλον. Κατά συνέπεια, συνιστά την τήρηση των Θεμελιωδών Αρχών του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου όπως αναφέρονται παραπάνω σε όλους τους αρμόδιους διεθνείς θεσμούς, συμπεριλαμβανόμενου του Ο.Η.Ε., του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, αλλά ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπό το πρίσμα της ιστορικής ευκαιρίας που της παρουσιάζεται με την πρόσφατη ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και

16. Για παράδειγμα, η Σύμβαση Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων, 1995, στην οποία η Κύπρος είναι συμβαλλόμενο μέρος.

17. Αλλά χωρίς τη συμμετοχή των Τούρκων εποίκων, βλ. παραπάνω, παρ. 14.

την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία.

29. Το Διεθνές Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων συνιστά:

α) Την αναγνώριση των παραπάνω Θεμελιωδών Αρχών από τα μέρη τα οποία εμπλέκονται στην αναζήτηση ειρήνης, δικαιοσύνης και ασφάλειας στην Κύπρο.

β) Την υιοθέτηση ενός ψηφίσματος από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (και άλλους αρμόδιους διεθνείς θεσμούς) στο οποίο να επαναβεβαιώνονται οι Θεμελιώδεις Αρχές.

γ) Τη σύσταση μέσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (και σε άλλους αρμόδιους διεθνείς θεσμούς) ενός εποπτικού μηχανισμού μέσω του οποίου να διασφαλίζεται η συμβατότητα με τις Θεμελιώδεις Αρχές οποιουδήποτε διακανονισμού προτείνεται για την Κύπρο.

δ) Τη δημιουργία μιας Συντακτικής Συνέλευσης υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη βάση του Κυπριακού Συντάγματος του 1960, η οποία να φέρει σε επαφή τα άμεσα ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό την εξεύρεση μιας επίλυσης συμβατής με τις Θεμελιώδεις Αρχές.

Συμπέρασμα

30. Η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει μεταβάλει ριζικά τους εσωτερικούς όσο και εξωτερικούς παράγοντες του Κυπριακού. Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι είναι τώρα πια πολίτες της Ένωσης, απολαμβάνουν τα δικαιώματα που πηγάζουν από την ευρωπαϊκή έννομη τάξη και υπόκεινται στα καθήκοντα που πηγάζουν από αυτή. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι κράτος-μέλος και κατά συνέπεια είναι μία από τους «Κυρίους των Συνθηκών».

31. Εάν το Σχέδιο Ανάν είχε γίνει αποδεκτό και είχε τεθεί σε εφαρμογή πριν από την ένταξη, η ίδια η ένταξη θα είχε στηριχτεί σε πολύ ασταθείς νομικές βάσεις, καθώς η Ένωση θα είχε ενσωματώσει ένα νέο κράτος-μέλος το οποίο δεν θα είχε καν υπογράψει τη συμφωνία ένταξης, ενώ παράλληλα η Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία θα είχε υπογράψει τη συμφωνία, θα είχε πάψει να υπάρχει. Τώρα που η ένταξη έχει γίνει πραγματικότητα, η κατάργηση της Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω ενός αναθεωρημένου Σχεδίου Ανάν είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη λόγω της ύπαρξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

32. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με την ιστορική ευκαιρία

και την ειδική ευθύνη να προωθήσει μια νέα διαδικασία δημοκρατικής συντακτικής διαδικασίας στην Κύπρο και να πείσει όλες τις κοινότητες να λάβουν μέρος σε αυτή τη διαδικασία. Κατ' αυτόν τον τρόπο η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξασφάλιζε την εφαρμογή των δικών της αρχών και αξιών, καθώς και αυτών του διεθνούς δικαίου γενικότερα, μέσα στα εδάφη ενός κράτους-μέλους της.

Παράρτημα : Άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Άρθρο 6

1. Η Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, αρχές οι οποίες είναι κοινές στα κράτη-μέλη.

2. Η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών-μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

3. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών-μελών της.

4. Η Ένωση διαθέτει τα μέσα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της και για την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της.

ΑΡΙΣΤΕΡΑ!

66 Μορφώθηκε, γιατί κρεμάσατε την πνευματικότητά σας. Δράστε, γιατί έκοψε ανάγκη τον ενθουσιασμό σας. Οργανωθείτε, γιατί χρειάζεστε τη δύναμή σας. 99

ΑΡ. ΦΥΛΑΚΟΥ 219 25-5-2007

ΙΣΤΟΗΜΕΡΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΤΟΣ 12^ο 2^ο

www.koel.gr

ΕΝ ΜΕΣΩ ΣΚΑΝΔΑΛΩΝ ΣΤΗΝΟΥΝ ΤΟ ΠΡΟΕΚΚΛΟΓΙΚΟ ΣΚΗΝΙΚΟ

Ο λαός πάντα υπό δικομματική επιτήρηση

Αφιέρωμα στη ζωή και το έργο του Α. Γκράμοι

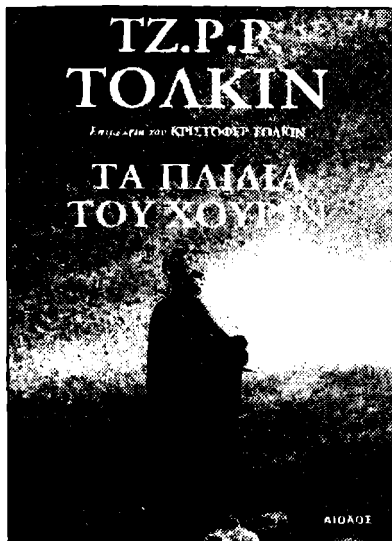
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Γ. Μορφώτης, καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας

Πανηγυρίζουν για την άρση της επιτήρησης, προσπαθούν να καυκαλιώσουν το σκάνδαλο των σφαλμάτων και στήνουν το προεκλογικό σκηνικό με ψευτοπαράγες και παλιές αυταπάτες. Κυβέρνηση και αντιπολίτευση ξεκινούν και πάλι την πλειοδοσία στη διαχείριση της φτώχειας, συμφωνώντας στη συνέχιση της σκληρής λιτότητας, που συντονισμένα (αν και με διαφορετικά προσχήματα) έχουν εταβάλει για πάνω από 20 χρόνια. Οι προσαγές των Βρυξελλών και η κατεύθυνση είναι δεδομένη. Ο Αλμούνια, πιστός στο νεοφιλελεύθερο δόγμα, συγχαιρεί την κυβέρνηση, αλλά δεν αφήνει περιθώρια: Απαιτεί πιο σκληρή λιτότητα, περισσότερη αγορά, περαιτέρω ξεπούλημα του δημόσιου πλούτου, μεγαλύτερη ανασφάλεια για εργαζόμενους και ανέργους, με το ξήλωμα της κοινωνικής ασφάλισης να αποτελεί τον αμέσως επόμενο στόχο. Η πορεία είναι προδιαγεγραμμένη. Σε αυτό το πλαίσιο, η κυβέρνηση υποσχεται προεκλογικά ψιχουλά και ταυτόχρονα, μετά το δάση και το δημόσιο χώρο, παραδίδει στους κερδοσκόπους και τα δημόσια κτήρια. Το προεκλογικό σκηνικό, λοιπόν, του εγκλωβισμού της λαϊκής δυσφάρακας στήνεται και προετοιμάζεται το κλίμα για ένα νέο κύκλο ακόμα πιο άγριας λιτότητας. Η μαζική και ενωτική έκφραση του λαού που υφίσταται τις πολιτικές των Βρυξελλών και του δικαωματισμού είναι μονόδρομος. Το μέτρο που θα ανακόψει την επίθεση γίνεται όλο και πιο αναγκαίο.

Ιούλ. 3, 4-5 2008

ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΣ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΖ.Ρ.Ρ. ΤΟΛΚΙΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΧΟΥΡΙΝ

σχήμα 16Χ23, σσ. 320, € 23,00

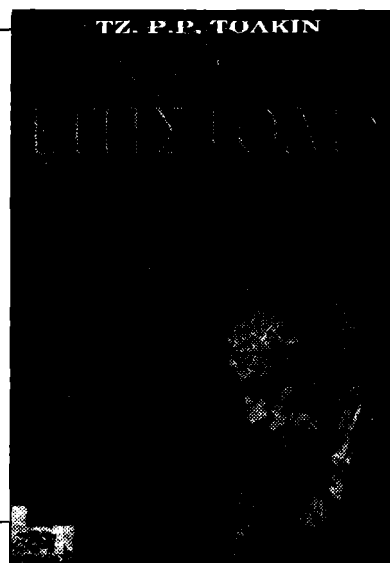
Εικονογράφηση: Άλαν Λι

Υπάρχουν ιστορίες της Μέσης-γης που μιλούν για εποχές πολύ πριν από τον *Αρχοντα των Δαχτυλιδιών*. Η τραγωδία του Τούριν και της αδελφής του της Νίενορ διαδραματίζεται κάτω από τη σκιά του φόβου της Άνγκμπαντ και του πολέμου που έκανε ο Μόργκοθ ενάντια στα Ξωπικά. Μια ιστορία με απρόσμενο τέλος και διαρκείς ανατροπές όπου το Καλό και το Κακό έρχονται αντιμέτωπα, με τη Μοίρα να καθορίζει τα πάντα.

ΤΖ.Ρ.Ρ. ΤΟΛΚΙΝ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

σχήμα 17Χ24 σσ. 540, € 30,00

Ο Τζ.Ρ.Ρ. Τόλκιν ήταν μανιώδης με την αλληλογραφία. Όταν μάλιστα αναφέρεται στον *Αρχοντα των Δαχτυλιδιών*, το *Χόμπιτ* και το *Σιλμάριλιον*, αλλά και στα λιγότερο γνωστά του, τότε τα γράμματά του γίνονται μακροσκελέστατα και δίνει πολλές πληροφορίες για το έργο του και το πως εμπνεύστηκε τις ιστορίες του. Ιδού, λοιπόν, ένας από τους μεγαλύτερους συγγραφείς του 20ού αιώνα στα προσωπικά, και πολλές φορές εξομολογητικά, γραφτά του.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΤΗΣ ΓΑΛΙΛΑΙΑΣ

σχήμα 14Χ21, σσ. 320, € 23,00

Ποιος ήταν τελικά ο Ιησούς; Αιώνες τώρα το βασανιστικό ερώτημα επανέρχεται επιζητώντας πειστική απάντηση. Ο συγγραφέας, μετά από εξαντλητική έρευνα χριστιανικών και μη πηγών, μας δίνει ανάγλυφα την εποχή που έζησε ο Ιησούς, τη στάση του και το ρόλο που διαδραμάτισε, ανατρέποντας ριζικά την εικόνα που έχουμε γι' αυτόν. Το βιβλίο επανεκδίδεται με νέα και εκτενή εισαγωγή του συγγραφέα, φρέσκο όσο ποτέ στις ιδέες του, αποδεικνύοντας περίτρανα ότι τριάντα χρόνια πριν από τον «Κώδικα Ντα Βίντσι», τα «ιερά διακοπότητα» και τους «Ιούδες» ένας νεαρός ερευνητής είχε τοποθετήσει σε ανδρώπινο πλαίσιο τον Ιησού, εξετάζοντας την ιστορικότητά του και απομυθοποιώντας δόγματα και στεγανά.